

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/45/2019
Identifikačné číslo spisu:	7115219745
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7115219745.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne M., bývajúcej v E., zastúpenej JUDr. Petrom Majerníkom, advokátom so sídlom v Košiciach, Werferova 1 proti žalovanému B., bývajúcemu v E., zastúpenému JUDr. Jolanou Fuchsovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15C/315/2015, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. septembra 2018, sp. zn. 6Co/262/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni priznáva proti žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I rozsudkom z 11. mája 2017, č. k. 15C/315/2015-160 určil, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností - rozostavaného bytu a spoluvlastníckych podielov, bližšie označených vo výroku rozsudku a žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%.
2. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 25. septembra 2018, sp. zn. 6Co/262/2017 potvrdil odvolaním žalovaného napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalobkyňa má proti žalovanému nárok na ich náhradu v plnom rozsahu.
3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Tvrdí, že nesprávnym procesným postupom mu súdy znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa žalovaného nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie spočíva v tom, že konal a rozhodol v jeho neprítomnosti, a to aj napriek jeho opakovaným žiadostiam o odročenie pojednávania zo zdravotných dôvodov. Bola mu takto odňatá možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a prípadne navrhnúť vykonanie iných dôkazov.

4. Žalobkyňa navrhla dovolanie zamietnuť, pretože nie sú dané jeho dôvody a konanie súdov netrpí takými vadami, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po preskúmaní veci bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného treba odmietnuť.

6. V danom prípade žalovaný uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalovaný vidí túto vadu konania v tom, že súd prvej inštancie pojednával a vo veci rozhodol v jeho neprítomnosti, hoci svoju neúčast' na pojednávaniach vždy riadne ospravedlnil a požiadal z dôležitých dôvodov o ich odročenie. Odvolací súd nesprávny postup súdu prvej inštancie neodstránil, a tak aj jeho konanie je postihnuté rovnakou vadou. Podľa dovolacieho súdu ale žalovaný vytýka túto vadu konania súdom nižších stupňov neopodstatnene.

7. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. K obdobnému právnomu názoru dospel najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či došlo k uvedenej procesnej vade, majúci na zreteli, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jeho právo na to, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

8. Právo strany sporu, aby jej vec bola prejednaná verejne a v jej prítomnosti, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť v jej neprítomnosti, ale tak, že súd je povinný strane poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva. Uvedená požiadavka je vyjadrená hlavne v ustanovení § 178 ods. 2 CSP, ktoré súdu ukladá predvolať stranu sporu alebo jej zástupcu na pojednávanie tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Strana sa pritom na pojednávanie predvolá len vtedy, ak je nevyhnutné vykonať jej výsluch (§ 195 ods. 1 až 3 CSP), inak predvolá súd len jej zástupcu (§ 178 ods. 1 CSP).

9. Odročovanie pojednávania predstavuje jeden z kľúčových problémov súčasného slovenského civilného procesu. Nová právna úprava civilného procesu preto tento problém reflektuje sprísnenými podmienkami odročovania pojednávania so zvýraznením procesnej diligencie procesných strán a výnimočnosti odročovania, prostredníctvom reštriktívneho výkladu § 179 CSP. Ambíciou navrhovaného ustanovenia je výrazne zredukovať súčasné aplikačné problémy súvisiace s dĺžkou súdnych konaní, a tým prispieť k naplneniu princípu procesnej ekonómie (pozri dôvodovú správu k § 184 CSP).

10. Odročenie pojednávania podľa Civilného sporového poriadku je viazané nielen len na existenciu dôležitého dôvodu u strany alebo jej zástupcu, ale kumulatívne, na nemožnosť spravodlivo od nich žiadať, aby sa nechali zastúpiť. Ak je dôvodom odročenia nepriaznivý zdravotný stav strany, možno vždy spravodlivo žiadať, aby bola zastúpená na ďalšom nariadenom pojednávaní inou

osobou (§ 183 ods. 1 a 2 CSP). Dôvod odročenia pojednávania je strana povinná súdu oznámiť bezodkladne (§ 183 ods. 3 CSP).

11. V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný sa nedostavil na pojednávanie nariadené na deň 11. október 2016 „zo zdravotných dôvodov“ (č. l. 111 spisu). Podľa záznamu na č. l. 112 spisu súd prvej inštancie síce neakceptoval jeho žiadosť o odročenie pojednávania, pretože ničím nepreukázal tvrdený dôvod odročenia, napriek tomu však pojednávanie odročil na deň 21. február 2017. Predvolanie na nové pojednávanie bolo žalovanému riadne doručené do vlastných rúk spolu s výzvou, aby zdokladoval práceneschopnosť, ktorá mu bránila v účasti na predchádzajúcom pojednávaní. Zároveň mu súd doručil poučenie o potrebe jeho vypočutia, oboznámil ho s dôvodmi, pre ktoré je možné pojednávanie odročiť, o jeho povinnosti uviesť telefónne číslo a mailovú adresu, pokiaľ požiada o odročenie pojednávania a tom, že súd nebude prihliadať na ďalšie návrhy na odročenie, pokiaľ došlo k odročeniu pojednávania a dôvody uvádzané stranou neboli súdu následne preukázané alebo ich nemožno považovať

za dôležité (č. l. 116 až 118 spisu). Na uvedený úkon súdu žalovaný reagoval listom z 31. októbra 2016, súdu doručeným 2. novembra 2016 (č. l. 120 spisu), s tým, že „podáva čestné prehlásenie“ o svojom zdravotnom stave po autonehode, po ktorej má problémy s chôdzou. Keďže lieky má doma, nepracuje a je starobný dôchodca, nepotreboval písomné vyjadrenie lekárov o práceneschopnosti. Tiež uviedol, že „sa už súdu písomne vyjadril k veci“ a oznámil mu skutočnosti týkajúce sa jeho zdravotného stavu. Súd na základe uvedeného potom nariadil výsluch žalovaného v domácom prostredí na adrese jeho trvalého pobytu

v deň 12. december 2016 o 9.00 hod. Upovedomenie bolo žalovanému doručené na adresu trvalého pobytu v súlade s § 106 ods. 1 písm. a/ CSP (č. l. 124 spisu). Podľa zápisnice z výsluchu, na ktorý sa dostavil aj právny zástupca protistrany (č. l. 127 spisu), dvere nikto neotvoril ani po dlhšom klopaní na podkrovnom byte, hoci sa v chodbe bytu svietilo. Súd potom opätovne nariadil na prejednanie veci pojednávanie na deň 21. február 2017. Písomným podaním doručeným súdu 17. februára 2017 žalovaný oznámil súdu, že je chorý a žiada pojednávanie odročiť. K podaniu pripojil doklad - výmenný list - poukaz na odborné vyšetrenie, ošetrenie, ústavné liečenie, vydaný MUDr. K., praktickou lekárkou pre dospelých, podľa ktorého „Vzhľadom k ochoreniu nespôsobilý zúčastniť sa súdneho pojednávania dňa 21. 2. 2017“. Podľa úradného záznamu na č. l. 114 spisu súd rozhodol o odročení pojednávania, ktoré oznámil protistrane a následne stranám doručil predvolanie

na pojednávanie na deň 11. máj 2017 (č. l. 145 - 146 spisu), v ktorom opätovne žalovaného poučil o potrebe jeho výsluchu, dôvodoch odročenia podľa § 183 ods. 1 až 4 CSP, možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie (§ 274 a § 278 CSP) a zároveň žalovanému osobitne uložil, aby sa v prípade nepriaznivého zdravotného stavu dal zastúpiť inou osobou,

resp. advokátom podľa § 183 ods. 2 CSP. Písomným podaním doručeným súdu 10. mája 2017 (deň pred pojednávaním) žalovaný opätovne oznámil súdu, že sa na pojednávanie nemôže dostaviť a žiada ho odročiť, pričom sa nemôže dať zastúpiť ani svojím advokátom, „nakolko na tento termín má už niečo iné“. Pripojil doklad - výmenný list - poukaz na odborné vyšetrenie, ošetrenie, ústavné liečenie, vydaný MUDr. K., praktickou lekárkou

pre dospelých 10. mája 2017, podľa ktorého „vzhľadom k inf. och. nedoporučujem zúčastniť sa súdneho pojednávania dňa 11. 5. 2017“.

12. Dovolací súd, majúci na zreteli vyššie uvedené, dospel k záveru, že ak súd prvej inštancie prejednal a rozhodol vec na pojednávaní 11. mája 2017 v neprítomnosti žalovaného, resp. v neprítomnosti jeho zástupcu (zastúpenie ktorým bolo možné vzhľadom na okolnosti prípadu od žalovaného spravodlivo žiadať podľa § 183 ods. 2, druhá veta CSP), neznemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Naostatok, dovolací súd má za to, že žalovaný

ani nepreukázal dôležitý dôvod odročenia pojednávania určeného na deň 11. máj 2017. Za taký dôvod podľa dovolacieho súdu nemožno požadovať ním predložený výmenný list - poukaz

na odborné vyšetrenie, ošetrenie, ústavné liečenie, vydaný MUDr. K. 10. mája 2017. Podľa dovolacieho súdu, ak je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav strany, návrh na odročenie pojednávania musí obsahovať také vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav strany neumožňuje účasť na pojednávaní bez ohrozenia jej života alebo závažného zhoršenia jej zdravotného stavu. Za takéto

vyjadrenie nemožno považovať vyjadrenie lekára, že nedoporučuje účasť strany na pojednávaní.

13. Záverom dovolací súd považuje za potrebné pripomenúť, že právo na spravodlivý súdny proces sa týka konania súdov chápaného ako celok (toto právo je „výsledkové“). V súvislosti s tým najvyšší súd pripomína svoj záver vyjadrený už v judikáte R 13/1993, v zmysle ktorého „podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie“. Tento záver je plne opodstatnený

aj po 1. júli 2016 vo vzťahu k ustanoveniu § 420 písm. f/ CSP. V danom prípade vo svojom riadnom opravnom prostriedku žalovaný využil možnosť uplatniť svoj vplyv na konanie, a to vyjadrením sa nielen k vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, ale aj k v dovolaní tvrdeným procesným vadám. V nadväznosti na uvedené dovolací súd tiež konštatuje, že obsah dovolacích námietok uvádzaných žalovanou v dovolaní je totožný s jej odvolacími námietkami, pričom s týmito sa dostatočne v dôvodoch svojho rozhodnutia vysporiadal už odvolací súd.

14. Dovolací súd vzhľadom na uvedené uzatvára, že postupom súdu prvej inštancie a následne aj odvolacieho súdu, ktorý sa nepriechil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý súdny proces. Neopodstatnená je preto námietka žalovaného, že postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

15. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaného je procesne neprípustné, a preto ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

16. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.